

Societățile mutuale în Uniunea Europeană

Mihaela Lambru

Universitatea din București

Economia socială în Uniunea Europeană

- ❑ În Uniunea Europeană, economia socială reunește structuri precum cooperative, fundații, asociații și societățile mutuale.
  - ❑ În documentele recente publicate de Comisia Europeană referitoare la introducerea unei noi abordări în implementarea pieței unice, au fost incluse propuneri care să ofere un cadru legislativ de calitate pentru organizațiile care activează în domeniul economiei sociale (inclusiv mutualități).
-

Caracteristici specifice entităților de economie socială

- importanța acordată individului și obiectivului social în detrimentul acumulării de capital
  - apartenență deschisă și voluntară
  - control democratic din partea membrilor
  - o combinație între interesele membrilor/utilizatorilor și/sau interesele generale
  - protejarea și aplicarea principiilor solidarității și responsabilității
  - management autonom și independent de autoritățile publice
  - veniturile suplimentare sunt folosite pentru a atinge obiective de dezvoltare durabilă, pentru a presta servicii în interesul membrilor sau al comunității.”
-

Ce sunt mutualitățile?

- ❑ O definiție a Comisiei Europene descrie **mutualitățile** ca fiind “**grupuri voluntare de persoane (fizice sau juridice) al căror scop principal este să răspundă nevoilor membrilor lor, mai mult decât să obțină beneficii de pe urma investiției. Acest tip de întreprindere operează conform principiilor solidarității între membri și ale participării la guvernarea întreprinderii**”
  - ❑ Această definiție este foarte vastă și include entități care nu pot fi, în mod necesar, asimilate societăților mutuale în toate statele membre ale Uniunii Europene
-

Tipuri de mutualități

- ❑ **Comaniile mutuale de asigurări** sunt o formă specială de afacere care oferă servicii de asigurare. Acestea pot acoperi toate tipurile de proprietăți și riscuri și pot fi active pe piața asigurărilor de sănătate sau pot oferi scheme de pensii private (în principal, prin polițe de asigurări de viață). Comaniile mutuale de asigurări sunt răspândite în majoritatea statelor europene și sunt în concurență cu alte tipuri de operatori economici comerciali privați.
  - ❑ **Societățile de ajutor mutual**, sau mutualități de tip provident (pentru sănătate), există în câteva state europene. Acestea oferă de obicei beneficii și servicii de sănătate, sociale și de asigurare pentru a acoperi riscuri sociale precum boala, dizabilitatea și vârsta. De cele mai multe ori, însă, acestea derulează o gamă largă de activități, cum ar fi promovarea calității vieții și oferirea de asistență socială sau organizarea de activități culturale. În unele cazuri, mutualitățile de acest tip dețin și gestionează spitale, aziluri și centre de reabilitare. În Belgia, societățile de ajutor mutual gestionează întregul sistem de asigurări obligatorii de sănătate.
-

Principii de funcționare

- ❑ **lipsa părților sociale (shares):** mutualitățile reprezintă un grup de persoane (fizice sau juridice), numite membri; nu reprezintă niște fonduri puse în comun, ca în cazul corporațiilor;
  - ❑ **apartenență deschisă (free membership):** acces liber tuturor celor care îndeplinesc condițiile stipulate în statut și care aderă la principiile mutualității;
  - ❑ **solidaritate între membri:** un principiu istoric, cu origini în mișcarea muncitorească din secolul al XIX-lea și în ideologia mișcării solidare. În zilele noastre, acestea se traduc în principiile de responsabilitate comună, menținerea unui echilibru între riscuri benefice și riscuri negative și lipsa discriminării între membri;
  - ❑ **guvernare democratică:** stabilită prin principiul „o persoană – un vot”, spre deosebire de regula „o parte socială – un vot” valabil pentru guvernarea corporatistă. Membrii consiliului director sunt voluntari, spre deosebire de corporații, unde se practică plățile de onorarii pentru directori;
  - ❑ **independența:** mutualitățile sunt organizații private și independente, care nu sunt controlate de reprezentanți ai autorităților, sau finanțate din fonduri publice;
  - ❑ **redistribuire limitată a profitului:** profitul unei mutualități poate fi distribuit între membri, de multe ori sub forma reducerilor oferite pentru produse sau servicii, dar cea mai mare parte a profiturilor sunt reinvestite în mutualitate, pentru îmbunătățirea serviciilor, finanțarea dezvoltării activităților sau creșterea fondurilor proprii.
-

Excepții

- ❑ - *companiilor mutuale de asigurări le este permis să ofere servicii de asigurare și non-membrilor (de exemplu în Austria, Germania, Olanda, Polonia și Slovenia).*
  - ❑ - *adunările generale ale unor mutualități sunt compuse din reprezentanți ai membrilor, și nu din membrii înșiși (Austria, Belgia, Germania, Finlanda, Franța, Olanda și Suedia).*
  - ❑ - *principiul un membru-un vot nu se aplică întotdeauna (Germania și Finlanda).*
  - ❑ - *capitalul companiilor mutuale de asigurări poate fi împărțit în acțiuni (Olanda).*
-

Mutualitățile – caracteristici specifice

- Caracteristicile care diferențiază mutualitățile de alte forme organizaționale (incluzându-le pe cele care fac parte din economia socială, ca de exemplu, cooperativele)
    - *legătura dintre apartenență (membership) și calitatea de beneficiar direct*
    - *principiul o persoană-un vot*
    - *lipsa părților sociale*
  - Nu sunt aplicate strict în toate statele membre
-

Restricții legale

- În majoritatea statelor membre UE, mutualitățile sunt restricționate din punct de vedere legal la anumite tipuri de activități. De cele mai multe ori, aceste restricții limitează societățile de ajutor mutual la **prestarea de servicii integrate sau complementare sistemului de protecție socială**, și companiile mutuale de asigurări la **furnizarea diferitelor tipuri de asigurare de viață și non-viață**.
-

Mutualitățile și asigurările de sănătate

Asigurările de sănătate opționale pot fi clasificate după cum urmează:

- ❑ **substitutivă** – oferă aceeași acoperi ca și asigurările obligatorii (fie indivizilor care sunt excluși din sistem de asigurări de sănătate, fie aleg să iasă din acest sistem)
  - ❑ **suplimentară** – oferă servicii și asigurare pentru a suplimenta sistemul național de asigurări (cum ar fi accesul rapid și posibilitatea consumatorilor de a alege)
  - ❑ **complementară** – acoperă cofinanțarea și alte servicii adiționale, excluse din sistemul statutar
  - ❑ **duplicativă** – oferă servicii și asigurări în paralel cu sistemul național de sănătate.
-

Mutualitățile și asigurările de sănătate

Rolul mutualităților în asigurările de sănătate	State
Mutualități – asigurări de sănătate obligatorii	Grecia
Mutualități – asigurări de sănătate obligatorii și opționale	Belgia, Olanda
Mutualități – asigurări de sănătate opționale/suplimentare	Austria, Germania, Danemarca, Spania, Finlanda, Franța, Ungaria, Italia, Luxemburg, Malta, Polonia, Portugalia, Suedia, Slovacia, Marea Britanie
Mutualități inactive în domeniul asigurărilor de sănătate	Bulgaria, Irlanda, Letonia, România

---

Mutualitățile active în domeniul pensiilor private

Societăți de ajutor mutual

- Ungaria
- Grecia
- Spania

Companiile mutuale de asigurări

- Danemarca
  - Germania
  - Finlanda
  - Polonia
-

Concluzii

- Factorii care au contribuit la dezvoltarea rolului mutualităților în protecția socială:
    - 1. **Lipsa unor previziuni publice/guvernamentale asupra nevoii de servicii:** un sistem public de protecție socială limitat, care lasă loc furnizorilor privați să ofere servicii suplimentare
    - 2. **O tradiție lungă și neîntreruptă a mutualismului:** mutualitățile sunt recunoscute în societate/la nivel cultural; indivizii sunt familiarizați cu ideea mutualistă și pot face diferența între companiile/societățile mutuale și alte organizații
    - 3. **Un loc special acordat mutualităților în legislație:** nu este suficientă un cadru legislativ care să permită înființarea mutualităților, sunt necesare și alte prevederi pentru ca acest domeniu să se dezvolte, cum ar fi cadrul fiscal sau protecția consumatorului. În alte cazuri, legislația poate fi prea restrictivă în raport cu activitățile pe care mutualitățile le pot derula
    - 4. **Tratament preferențial pentru organizațiile care furnizează servicii de tip mutual:** când mutualitățile dezvoltă servicii sociale sau de interes general, ele pot opera într-un cadru favorabil, cum ar fi un regim fiscal preferențial sau reglementări legislative mai puțin riguroase în ceea ce privește solvența.
-